

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍԱԿՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՎ ՔԱՐՈՋ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ԵՎ ԼՈՒՍԱԿՈՐՁԻ ՇՔԱՆՇԱՆԻ ՏՎԶՈՒԹՅՈՒՆ ՇԱՂԿՅԱ ԴԱՂԼԻՃՈՒՄ

Հոկտեմբերի 19-ն է, կիրակի: Աշնանային ջերմ, պայծառ առավոտ:

Ժամը 11-ին զանգերի օրհնյալ զողանջը ավետում է հայրապետական հանդիսավոր սուրբ պատարագի սկիզբը: Խուռն և ծովածավալ բաղմունքուն է Մայր Տաճարում և վանքի բակում: Հայ հավատացյալ հոգիների համազգային ցնծատոնն է նորից, Ս. Էջմիածնի հովանավորության ներքո:

Հանդիսաքայլ եկեղեցական թափօրը Վեհարանից սկիզբ է առնում և ձգվում դեպի Մայր Տաճար, ժողովրդի բացված հունի միջով: Հնչում է «Հրաշափառ»-ի հանդիսավոր մեղեդին և Ամենայն Հայոց Հայրապետը առաջնորդվում է Մայր Տաճար՝ ամպհովանու ներքո: Մեր թե մանուկ, կին թե երիտասարդ, բոլորն անխտիր, իրենց հայացքները սեռեղ են սիրեցյալ Հայրապետին, որն օրհնություն է սփռում Իր շուրջ:

Երկու դասերում տեղ են գրավել պատգամավորները, հյուրերն ու ուխտավորները, ինչպես նաև պաշտոնական անձնավորություններ: Մայր Տաճարը լիքն է հավատացյալներով:

Սկսվել է հայրապետական հանդիսավոր սուրբ պատարագը: Վեհափառ Հայրապետին սպասարկում են Ս. Բարսեղ և Ս. Կոմիտաս եպիսկոպոսները, Ս. Բարսեղ, Ս. Նղիշ, Ս. Մեսրոպ վարդապետները, Ս. Գյուտ աբեղան և ողջ սարկավաճների խումբը:

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.
—Հոկտեմբերի 19-ի և նոյեմբերի 10-ի կիրակիները, հայրապետական սուրբ պատարագի

րազի ընթացքում, Վեհափառ Հայրապետը կատարեց եպիսկոպոսական ձեռնադրություններ: Հոկտեմբերի 19-ին եպիսկոպոս ձեռնադրվեց Իրաքի հայոց առաջնորդ հոգեշնորհ Ս. Զգոն ժայրագույն վարդապետ Տեր-Հակոբյանը, իսկ նոյեմբերի 10-ին՝ հոգեշնորհ Ս. Գնել ժայրագույն վարդապետ Ճերեճյանը:

Հոկտեմբերի 18-ի և նոյեմբերի 9-ի շաբաթ օրերը կատարվեց նորընծաների ճրտություն և ուխտադրություն ըստ սահմանի Հայաստանեայց Եկեղեցու: Իսկ հոկտեմբերի 19-ի և նոյեմբերի 10-ի կիրակի օրերը Մայր Տաճարում կատարվեցին ձեռնադրությունները, Վեհափառ Հայրապետի շնորհաբաշխությամբ: Հանդիսությանց արարողապետ-խարտավիպակն էր գերաշնորհ Ս. Մամբրե արքեպիսկոպոս Սիրունյանը:

«Ողջուն»-ից առաջ Վեհափառ Հայրապետը կատարում է օծման կարգը, որը լրտմն է և պսակը եպիսկոպոսական ձեռնադրության: Վեհափառ Հայրապետի Ս. Աջով օծվում են նվիրյալների ճակատն ու բուրմատը և օրհնությամբ տրվում է նրանց եպիսկոպոսական գավազան, մատանի և Ս. Ավետարան:

Ավարտվում է եպիսկոպոսական ձեռնադրության և օծման իրապես խորհրդավոր և հոգեպարար արարողությունը:

Հոկտեմբերի 19-ին, «Հայր մեր»-ի ժամանակ, քարոզում է Վեհափառ Հայրապետը:

«Յանուն Հօր և Որդույն և Հոգույն Սրբոյ»:

«Խորհուրդ Տեառն յափտեալ մնայ»:
(ՍԱՂՄՈՍ ԼԲ 11)

Սաղմոսերգուի այս շատ պարզ և կարն խոսքին մենք կհավատանք ամբողջապես, իր լրիվ իմաստով: Այսինքն թե, ամեն խորհուրդ, ամեն իմաստ, որ աստվածային է, կմնա հավիտյան և կդառնա մեր մարդկային տկար մարմնույն առաջնորդ, ուժ և աշխատանքի մարմնույն առաջնորդ, ուժ և հավիտենապալեն և ստեղծագործող զոր և հավիտենապալեն, անմահությունը ապահովող հանապարհ: Մենք կհավատանք, որ ամեն բան անցավոր է մարդկային կյանքին մեջ, բայց Աստուծո խոսքն է, որ կմնա հավիտյան և այն ամենը, ինչ որ ստեղծված է Աստուծո խոսքով և Աստուծո շնորհներով:

Սիրելի՛ հավատացյալներ, Քանի մը ամիս առաջ վեհաժողովի մեր յայտարարության մեջ մոտ եկավ ծերունի հայ մը, բնիկ զարսեցի, մոտ 80 տարեկան: Ան դողդոջով, երկչափությամբ և երկյուղածությամբ մոտեցավ Մեզ, գրգռեց հանգիստ մեր, գայն հանձնեց Մեզ ըսելով. «Այս ոսկյա մը հին փողոց ժողովուրդ մեզցել է ինձ իմ մեծ մարդիկ և ես ճիշտով եմ այն Ս. Էջմիածնին»: Մերունի կրքեր, թե ինքն կհիշեր, ինչպես իր մեծ մայրը, Ղարսի մեջ, իր հակառակ կյանքի այդ ոսկե նշանը իբրև զարդ: Ոսկյա շքանշան մըն էր այդ. մեկ երեսին վրա կար Ս. Գրիգոր Լուսավորչի պատկերը Արժույթի վրա նստած փառավոր կերպով, և ներքին թվական մը՝ 1558. ուղիղ 400 տարի առաջ պատրաստված: Իսկ մյուս երեսին վրա կար գեղեցիկ փորագրված Ս. Էջմիածնի Տաճարի նկարը և վերին գրված՝ «Էջ Միածինն ի Հօրէ անեղ զօրութեամբ»:

Ահա, սիրելի՛ հավատացյալ ժողովուրդ, այն խորհուրդը, որ մեր ժողովուրդի կյանքին մեջ կա ու կմնա հավիտյան: Պատմաբանները գրեթե կգամայնեն, սիրելի՛ հավատացյալներ, թե ինչպես այսօրվա դրժբախտ և ողբերգական պատմություններ մը հետո հայ ժողովուրդը տակավին կա ու կապրի, և ոչ միայն կապրի, այլ մոխիրներեն վերածնանք, նոր ուժերով իր նոր կյանքը կկառուցանի իր սեփական Հայրենիքին մեջ ու կկազմակերպի իր հոգևոր և մշակութային կյանքը, և վերստին կգտնվի ստեղծագործելու հանապարհին վրա: Արևմտյան լեզվաբան մը, անցյալ դարու վերջերուն, հայ լեզվի մասին խոսելով, կրքեր, ի հայաբանություն մեզ անշուշտ. «Հայերեն լեզուն այնքան գեղեցիկ է և վեհ, որ եթե նույնիսկ պահ մը հայ ժողովուրդը բնաջնջվեր աշխարհի

վրայեն, պետք է նոր ժողովուրդ մը ստեղծվեր, որպեսզի այս լեզվով խոսի»: Նույն բանը, սիրելի՛ հավատացյալներ, կհանգիստ և պետք է ըսենք Ս. Էջմիածնի մասին: Աստված մի՛ առաքե, եթե մենք չըլլայինք, վստահ ենք, որ Աստված նոր ժողովուրդ մը պիտի ստեղծեր Էջմիածնի փառքին համար, որովհետև Էջմիածինը զուտ ազգային նշանակություն մը չունի միայն, այլ իսկապես ան ֆրիստոնությունն սյուն մըն է նաև ամբողջ աշխարհի համար: Այսպիսի հեղաշրջան տանալու է փյուն աշխարհի կյանքին հանդեպ Մեզ: Բայց Ս. Էջմիածինը, ֆրիստոնությունն այս սյունը, է նաև վեր մեր ժողովուրդի հավատքին, ապավենը անոր և գրավականը ապագայի գովառնան: Ահա թե ինչո՞ւ արտասանման մեջ մեր եկեղեցիներն ենք ծայր տված անիմաստ ու վնասաբեր տազնապի հետեմանով Մենք ոչ միայն չենք հուսահատիր, ոչ միայն չենք կհեղաշրջան տանալ, ոչ միայն կպահենք մեր ամբողջական լավատեսությունը, այլ Ս. Էջմիածնի գործունեությունը կզգուշացնենք, Մեր ամբողջ օրըստօրե ավելի գործունե: Մեր ամբողջ քաղաքական հոգևորականությունը, Տաճարի կյանքը, Նրա առաջնությունը և Լուսավորչության ճանապարհը, վարդապետներով, մեր եպիսկոպոսներով, վարդապետներով, մեր քաղաքի քաղաքական հայրերով և արտասանման մեր ամբողջ հավատացյալ ժողովուրդը, կհավատանք, թե պիտի հաղթանակեն և Ս. Էջմիածինը պիտի մնա անսասան, ծաղկալի, շեն ու հզոր, այժմ և հավիտյան:

Ինչպես Պողոս առաքյալը կըսե իր առաքելության սուրբ հանապարհի վրա՝ «Ես աշխարհը Ավետարանով լեցուցի», Մենք ալ Մեր խոսքով ու գործով Հայոց Աշխարհը և հայոց հոգիները Ս. Էջմիածնով պիտի լեցունենք, զի «Էջ Միածինն ի Հօրէ անեղ զօրութեամբ»:

Այդ անեղ զօրութենեն շնորհներ կստանանք մենք տեական կերպով, ամեն մեկս մեր չափով. ինչպես բնորոշ են անորենք մեր հոգիներուն, այնքան ավելի արժանի կդառնան անոնք այդ անեղ զօրութենեն հաղաթյալ մը, լույս մը բնորոշելու: Եվ այդ տվյալությունը մանավանդ տեղի կունենա արագան բացառիկ աղիքներով, հատուկ աղոթքներով, ծիսական կերպերով, համաձայն մեր Ս. եկեղեցու կանոններուն և ավանդություններուն:

Ահա այդպիսի պահ մը ապրեցանք բոլորս այսօր, երբ Աստուծո ողորմությամբ Մենք Մեր փառանշապետական իշխանությամբ եպիսկոպոս ձեռնադրեցինք և օծեցինք Բաղդադի առաջնորդ Զգուշ ծայրագույն վարդապետը, որ այսօրվրեն սկսյալ եպիս-

կոպոս է, այսինքն այստեղեւն ունի լրութիւնը Հայ Եկեղեցւոյ իշխանության, հոգեւոր իշխանության: Զգոն սրբազանը այսօր Մեր, ձեր բոլորի ներկայությամբ և Մեր աղօթքներով և Մեր միջնորդությամբ բնորոնեց իր հոգիին մեջ, իր սրտին մեջ մասնիկ մը, շող մը այդ անեղ գորութեան: Վստան

դրոյան գործին: Զգոն սրբազանը ճանչցած ենք՝ նաև Մենք իբրև հավատարիմ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին և մեր վերածնած Մայր Հայրենիքին: Մենք, հայ հոգևորականներս, երբեք մեր սուրբ հավատքը չենք բաժներ այն սուրբ տեղեւն, ուր կգտնվի այդ հավատքին վեմը՝ Ս. Էջմիածինը: Եվ երբեք այդ վեմը

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ԾՆՐԱԴԻՐ Ս. ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՍԵՂԱՆԻ ԱՌԱՋ

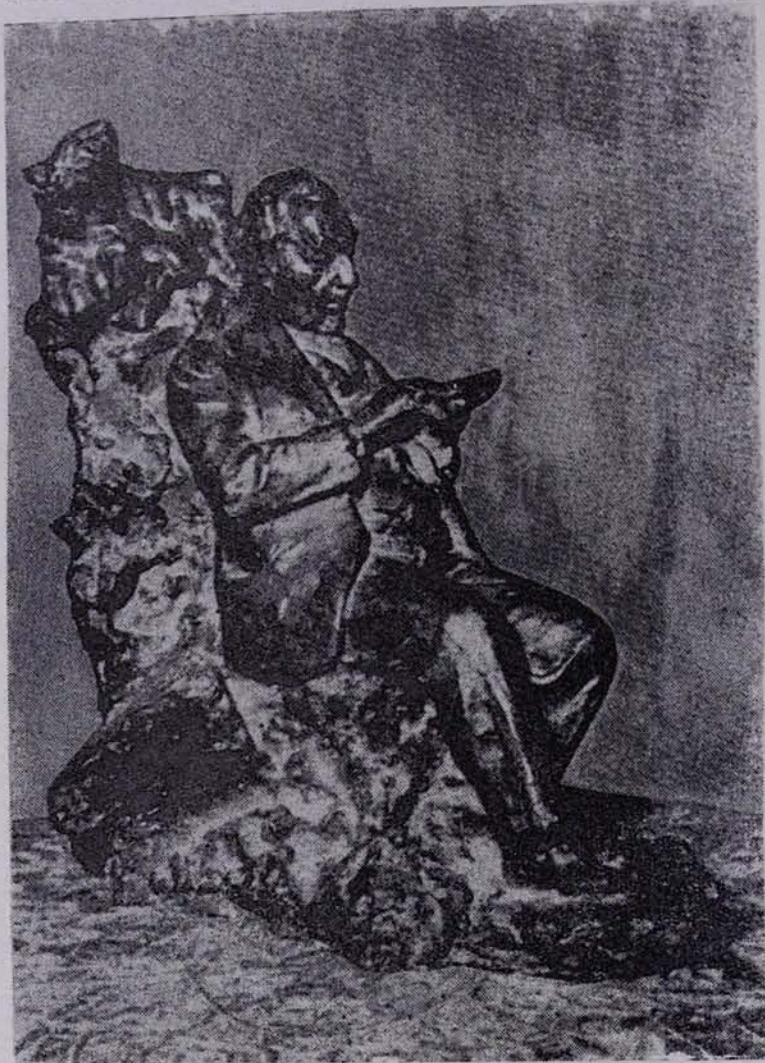
եղեք, սիրելիներ, որ Զգոն սրբազանը այսօրվրեն սկսեց ճիշդ մարդ մըն է և ինքը, վստան ենք, թե կզգա այդ: Զգոն եպիսկոպոսը Մենք կճանչնանք իբրև հավատավոր և բարեխան սպասավոր Եկեղեցիին ու ժողովուրդին: Վրստան եղեք, թե Զգոն եպիսկոպոսը վերածնած ճարտարագէտ, պիտի նվիրվի մեր սուրբ գործին, մեր Եկեղեցւոյ շինության, մեր ժողովուրդի հոգևոր լուսավորության և առաջնոր-

չենք կրնար բաժնել այն հոգեւն, որուն վրա բարձրացած է, որուն վրա կանգուն է Ան մոտ 2000 տարիներէ ի վեր: Մեր Հայրենիքի հողը սրբազան հող մըն է մեր Ս. Եկեղեցւոյ աղօթքներով, մեր սուրբ հայրերու կյանքով ու գործով ու նահատակությամբ և մեր ժողովուրդի մարդասիրությամբ: Մեր Հայրենի Հողը սրբազան է նաև բոլոր այն սուրբ տաճարներով, որ հայ ժողովուրդի

հանճարը կանգնեցուցած է այս սուրբգրական երկրին մեջ, Արարատի ստորոտին: Ահա թե ինչո՞ւ մեր ֆրիստոնեական և հայկական գիտակցության առջև Հայաստանյայց եկեղեցին, այսինքն հայաստանցիներու եկեղեցին, Հայաստան երկիրը և անոր սրտին վրա բարձրացած Մայր Տաճար Ս. էջմիշավը, մեկ հոգևոր ամբողջություն կկազմեն:

կերպով կապված այս Ս. Տաճարին և այս Սրբազան Հողին:

Սիրելի՛ սրբազան եղբայր, այս մտածումներով և զգացումներով Ձեզ կշնորհավորենք և կմաղթենք, որ իրոք Դուք բնորոշ անոր մը դառնաք, ինչպես Պողոս առաքյալն էր և բնորոշիք շնորհները Ս. Հոգվույն և Ձեր գործունեության մեջ այստևետև բոր-

ՄԵՆԱՆՈՒՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ԱՎԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿՅԱՆԻ ԱՆԴՐԻՆ

(Դործ՝ Բանդագործ Ն. Նիկողոսյանի,

նվիրված վեհափառ Հայրապետին, Իր հորեղանի առթիվ):

Մենք մեր ֆրիստոնեությունը կհռչակենք Ս. էջմիածնով: Մեր սուրբ հավատքը անհայրենիք չէ, ոչ այ քափառական: Ժամանակավոր կերպով պանդուխտ կրեան ըլլալ մեր զավակներեն ոմանք, և սակայն իրենց սուրբ հավատով անոնք կմնան անփակտելի

բոլեք հավատին հուրը, անեղ գործյամբ, և եույնիսկ, եթե արտասանմանի կյանքին մեջ, հանախ դժվարին պայմաններու մեջ պատվարներու հանդիպի՛, քույրերու առաջ գտնվիք, աներկյուղ առաջ բերացեք, վասնզի, Ս. էջմիածնի գործությունը Ձեր սրտին մեջ

կա, և երե Ս. էջմիածնով զինված եւ Դուր, ոչ մեկ երկյուղ պիտի չունենաւ, նույնիսկ երե անցավոր կերպով դժվարություններու պռաջ գտնվիւի: Ահա մենք այստեղ կանք և կմանք բոլորս Ձեզի հետ: Դուր ալ մնացեալ հավատարիմ Ձեր ուխտին, հավատարիմ Մայր Աթոռ Ս. էջմիածնին, մեր վերածնած ժողովուրդին, մեր Մայր Հողին:

րուրյամբ պահե-պահպանե հավիտյան հայ ժողովուրդի լույս հավատքի Տանար Մայր Աթոռ Ս. էջմիածինը, մեր Ս. Եկեղեցին, մեր ամբողջ ժողովուրդը, մեր Մայր Հայրենիքը շեն, երջանիկ, խաղաղության մեջ: Խաղաղութիւն ոչ միայն մեր Աշխարհին, այլ նաև խաղաղութիւն հեռավորաց և մերձավորաց և խաղաղութիւն համայն աշխարհին, եղբայ-

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ՕՇՈՒՄ Է Տ. ՋԳՈՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԶԱԿԱՏԸ

«Աստուածային և երկնային շնորհ» եղիցի ընդ Ձեզ այժմ և հավիտյանս, ամեն:

Եվ դո՛ւք, սիրելի՛ հավատացյալ ժողովուրդ, արտասանմանի պատգամավորներ և հյուրեր, և դո՛ւք, հայաստանցի եղբայրներ և քույրեր, Մեզ հետ միասին աղոթեցե՛ք առ բարձրյալն Աստված, որպեսզի Տերը Իր գո-

րութիւն բոլոր եկեղեցիներուն և բոլոր ժողովուրդներուն, այժմ և հավիտյան, ամեն:

Հավարտ սուրբ պատարագի դարձյալ թափոր է կազմվում: Վեհափառ Հայրապետը առաջնորդվում է Վեհարան: Հավատացյալ ժողովուրդը խոսնհրամ հետևում է Իր սիրեցյալ Հայրապետին: Երգվում են շարա-

կանները և նրանց դաշն հնչյունների տակ բոլորը ներս են մտնում Մաղկյա դահլիճ։ Վեհափառ Հայրապետը բազմել է իր Գահին։ Հանդիսավոր լուսթյուն է։ Բոլորը սպասողական անհամբեր վիճակ են ապրում։ Խոսում է նորին Ս. Օծուկյունը և սրտի գոհունակությամբ հայտնում, որ իր եռամյա գործունեության ընթացքին քիչ չի եղել թիվը հոգով ազնիվ ազգայինների, որոնք իվը բարոյական և նյութական մեծ աջակցությամբ սատարել են Մայր Աթոռի վերածնության և շինարար զարթոնքի սուրբ գործին։ Մայր Աթոռը շնորհակալությամբ է ընդունել նրանց նպաստը և հղել է նրանց իր օրհնությունները և երբեմն էլ պարգևատրումները։

Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետը կանգ առնելով նյու-յորքաբնակ մեր ազգայիններից մեծարգո պր. Նրվանդ Աղաճանյանի կյանքի և գործունեության վրա, հանգամանորեն դրվատեց նրա եռանդուն և ինքնազոծ ծառայությունները Հայաստանյայց Եկեղեցուն ընդհանրապես և ի մասնավորի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին։

Մայր Աթոռը արդիական տպարանով օժտելու սուրբ ձեռնարկը ինքնին հրաշալի է, սակայն ձեռք բերված հաջողությունները ավելի քան մեծ են ու նվիրական։ Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետը, շարունակելով իր դրվատանքի չեղմագին խոսքերը, ի մասնավորի ասաց.

«Մեծարգո պր. Աղաճանյան, սիրելի՛ և հարազատ զավակը Մեր.

Մենք կոնսենսեմք Ձեր անձնուրաց նվիրվածությունը, խնամանք հավատալույթյունը դեպի մեր պապերու խորունկ հավատի լուսեղեն կեդրոն Ս. Էջմիածինը և դեպի ժողովուրդը մեր։ Մենք զՁեզ կույրունենք մեծ գոհունակությամբ, հոգևոր կգեհախառնենք Ձեր գործը և կուտանք Ձեզ Մեր հայրապետական ողջույնը և կօրհնենք զՁեզ և համայն ամերիկահայ եկեղեցանվեր զավակները Մեր»։

Ապա բուն ծափահարությունների տակ նորին Ս. Օծուկյունը մեծարգո պր. Աղաճանյանի կուրծքը զարկարում է Ս. Լուսավորչի Ա կարգի աղամանդակոտ ոսկյա շքանշանով և հայրապետական ջերմ համբույր դրոշմով ձակատին։

Հոգեշնորհ Տ. Տիրայր վարդապետ Մարտիկյանը ընթերցում է հայրապետական սրբատառ կոնդակը.

ՄԵՍԽԱՍՏԻՍ ՏԻԱՐ ԵՐՈՒԱՆԻ ԱՂԱՃԱՆԻԱՆԻՆ, ՀԱՐԱՋԱՏ ԴՊՈՒՅՑ ՄԱՅՐ ԱԹՈՒՌՈՅ ՍՐԹՈՅ ԿԱԹՈՒՂԻԿԷ ԷՋՄԻԱՇՆԻ, ՈՂՋՈՅՆ ՀԱՅՐԱԿԱՆ ԵՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ։

Հայրապետական ողջւյն և օրհնությունք Ձեզ, սիրելի՛ և հարազատ զավակ Մեր։

Փա՛ռք Տիրոջ, որ եկավ անա ժամը, երբ ուրախությունը ունենեմք Ձեզ հղելու այս կոնդակը Ձեր եկեղեցաշեն մեծ գործի լուսին առթիվ։

Փա՛ռք Տիրոջը, որ շնորհիվ Ամերիկայի Միացյալ Նահանգաց Մեր քեմի առաջնորդարանին կողմին Ձեր հախազանությամբ կազմված հանձնախումբին, փառավոր հաջողությամբ պսակվեցավ Ս. Էջմիածինը արդիական տպարանով մը օժտելու ծրագիրը։ Ձեր հանգանակած պատկանելի գումարով արդեն ստացված են մեքենաները և շուտով Մայր Աթոռի տպարանը կսկսի գործել։

Մեզ քաջ ծանոթ է Ձեր աննախընթացորեն եռանդուն աշխատանքը մեր սուրբ գործին իրականացման ի խնդիր։ Ձեր ծառայությունը Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին՝ փայլուն օրինակ մը պիտի մնա անձնվիրության, կազմակերպչական ոգիի և հայ հավատավոր մարդու գիտակցության։

Այստեղ, հայրենի պայծառ երկնքի տակ, Միածնաէջ Մայր Տառնի սրբազան կամարներուն ներքև, Մենք և Մեր հաջորդները և հայ հավատացյալ ժողովուրդը հպարտությամբ և երախտագիտությամբ պիտի հիշենք անունը Խարբերդի բարեհամբավ Աղաճանյան գերդաստանի հարազատ զավակ Նրվանդի։ Դուք մեր Ս. Եկեղեցվո պարծանքն եք և Մեր ուրախությունը։

«Գիտասցիք, զի ի Տեառնէ ամենօրոյ գհատուցումն ժառանգութեան ձերոյ, քանզի Տեառն Քրիստոսի ծառայէք» (Կողոս. Գ 24)։

Ի գեհնատումն Ձեր եկեղեցաշեն մեծ աշխատանքին, սույն հայրապետական կոնդակով կպարգևատրենք Ձեզ Ս. Գրիգոր Լուսավորչի Առաջին կարգի աղամանդակոտ ոսկյա շքանշանով և կադրեմք, որ Տերը Ձեզ շնորհեմք քաջառողջ երկար տարիներ, Ձեր բարի գործոց լիակատար հաջողությամբ, խաղաղությամբ ու խնդությամբ։

«Ողջ լինով, զօրացավ Ս. Հոգով և յաւէտ օրհնեալ ի Տեառնէ և ի Մէնջ»։

Հուզիչ է պահը բոլորի համար էլ, սակայն, շատ հասկանալի պատճառով, խորապես հուզված է շքանշանակիրը ինքը և գրեթե դողդոջուն ձայնով հայտնում է իր անսահման երախտագիտությունը իրեն տրված բարձրագույն պատվի համար։ Իր հաջողությունները Մայր Աթոռը լավագույն տպարանով օժտելու գործում խոնարհաբար վերադրելով համայն ամերիկահայության, հայտնում է, որ հայրապետական այս բարձր պարգևն ընդունում է իբրև պարգևը հանրուր ամերիկահայ եկեղեցասեր գաղութի։

Այնուհետև Նորին Ս. Օծովյունը հանդիսավոր կերպով հայտարարում է ի բացակայության պարգևատրումը Ս. Լուսավորչի Ա կարգի աղամանդակուռ ոսկյա շքանշանով մեծարգո պարոնայք Գեորգ Նսայանի և Սարգիս Տիարպեքիյանի, հանգամանորեն ներկայացնելով նրանց նյութական և բարոյական ծառայությունները Հայաստանյայց եկեղեցու շինության և պայծառության սուրբ գործում:

Հոկտեմբերի 21-ին, երեքշաբթի, առա-
վոտյան ժամը 12-ին, Հոգևոր Ճեմարանի
դահլիճում, պրոֆ. դոկտ. Բ. Առաքելյանը
պատգամավորների համար զեկուցում է
կարդում վերջին տարիների ընթացքում Հա-
յաստանում կատարված պեղումների ար-
դյունքների մասին: Զեկուցումը լսվում է
հետաքրքրությամբ՝ նյութի խիստ շահե-
կանությամբ, մեր հիմնավորց Հայքենիքի և
տոնղեագործ ժողովրդի հեռավոր անցյալի
հարուստ մշակութային արժեքները լավա-
գույնս ներկայացնելու տեսակետից:

ՀՐԱՆԻՇՏԻ ԺԱՆԿԻՔՈՒՅՑ — Հորեցյանա-
փանաթիքը անցնում էին համելի, հեռաքաղաք,
բովանդակայից, հայրենասիրական և եկե-
ղեցասիրական խոր ապրումներով և անմու-
ռաց տալովորոշյուններով լեցուն, բայց
արագաթև, երագաձան:

Մոտենում էր հրաժեշտի տխուր ժամը։
Ամեն բաժանում իր մեջ տւնի անանուն մի
թախիծ։

Վենահառ Հայրապետը ցանկացավ վեր-
ջին անգամ ևս Մայր Աթոռում վանական
սեղանի շուրջը հավաքել իր որդիներին՝
հոգևորական և աշխարհական բոլոր պատ-
գամավորներին, հյուրերին, նրանց տալիս
հայրական իր վերջին պատգամը և բարի
ճանապարհ մաղթելու:

Հինգշաբթի օր, հոկտեմբերի 28-ին, ի պատիվ պատգամավորների, Մայր Աթոռում կազմակերպվեց հրաժեշտի ընդունելություն:

Հրաժեշտի սեղանը օրհնեց Վեհափառ Հայրապետը: Մի անգամ ևս սեղանների շուրջը ստեղծվեց հայրենասիրական տաք ու մթնոլորտ: Հրաժեշտի, շնորհակալության և երախտագիտության անկեղծ ու ջերմ խոսքեր ասացին ներկաներից շատերը, որոնց թվում գերաշնորհ Տ. Խաչ աբեղապետը: Աշակուհիներ և Տ. Մամբե աբեղապետուհիներ, Սիրունյան, գերաշնորհ Տ. Սեփյան և Տ. Բարգեճ սրբազաններ, հոգեշնորհ Տ. Գյուլ և Տ. Զավեն վարդապետներ, պարոնայք երվանդ Հյուսիսյան, Սարգիս Քյուրեճյան, մեք Սեդրակ Քարյան, մեք

Հրաչ Սեդրակյանը, ճարտարապետ Եղվարդ Ուրտունյանը, Խսաճակ Բասիլեսյանը, Գևորգ Ավշյանը և ուրիշները: Մայր Աթոռի սարկալազանները իրենց երգերով և արտասանություններով իրենց մասնակցությունը բերեցին հրաժեշտի այս ընդունելություն:

Վերջում խոսք առավ Վենափառ Հայրապետը, հանրագումարի բերելով հորեյրանական այս հանդիսությունների երջանիկ աղիթով արտահայտված բովանդակ հայ խողովդդի էջմիածնասիրական անայլալև, շինարար և խանդավառ զգացմունքներն ու ապրումները, բաղձանքներն ու հույսերը, շնորհակալություն հայտնեց դեպի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը, դեպի Ամենայն Հայոց Հայրապետությունը և դեպի մեր պանծալի Հայրենիքը, բոլոր պատգամավորների ունեցած ջրմ սիրո, խորնի երախտագիտության և ազգային հայրտությունն զգացմունքների համար, օրհնեց նրանց վերադարձի ճանապարհը, քննադրելով որ բոլոր պատգամավորները, որպես բարի կոռնկներ Հայոց՝ նրբի և Ա. Էջմիածնի, հասարակ ու խանդավառ խորդրկներ առնեն Միջառքի հայրկյան, Ամենայն Հայոց Վենափառ Հայրապետի զրհնությունների և Հայրենիքի հայ ժողովուրդի աջակցի հետ:

Վեհափառ Հայրապետի անցնելով ուրախության ջրհեղեղը, կար այդ թաղերին, երբ օրհնում էր իր որդիներին ճանապարհը:

Հրաժեշտի այս շատ շինիչ, անմոռաց սե-
ղանը վերջացավ Վեհափառ Հայրապետի
պահպանելով և խմբովին երգված «Հայր
մեր»-ով:

Հաջորդ օրերին պատգամավորները սկսեցին հրաժեշտ առնել Մայր Աթոռից, Վեհափառ Հայրապետից և մեկնել:

Հոբելյանական օրերին, բոլոր այն պահերին, երբ պատգամավորներն ու հյուրերը պաշտոնական արարողություններից ազատ էին, ամեն հնարավորությամբ ունեցան իրենց ժամանակն անցկացնելու շահեկան և հետաքրքիր այցելություններով և ովստազացություն մը դեպի մեր բազմադարյան Հայրենիքի հնամյա ու նվիրական վանքերն ու եկեղեցիները, բնության հիասքանչ գեղեցկությունները, հայրենի տեսարժան քաղաքներն ու դյուղերը, մեր ուսումնական ու մշակութային հիմնարկները, Նրանք կարոտակեզ շրջներով և ծնրադիր համբուրում էին մեր սուրբ վանքերի մամուլատու քարերը, իջնում Ս. Խոր վիրապի ալանդական քարայրը, հիանում Ս. Գեղարդի վանքի զարմանալի վիմաքար տաճարներով, հրճվում Ս. Հաղարծինի վանքով և շրջապատի չքնաղ ու աննկարագրելի գեղեցկությամբ, զմայլվում սիրելի Սևանով, մշտա-

Ժպիտ Արագածով և «պանդուխտ» Արարատով... Անսահման հպարտությամբ և երջանկավետ հուզումներով էր համակվում նրանց հոգին Հայրենիքի շքեղ վերելքի, Երևանի սրբնթաց բարգավաճման, ժողովրդի օրավոր բարեփոխվող առօրյային ականատես լինելով: Մասնավորապես նրանց հոգեկան խորին հրճվանք է պատճառում Հայրենիքի

նվաճումների, որոնք մեր փոքրիկ երկրին և մեր լավագույն մարդկանց համաշխարհային նոր ճանաչում ու փառք են բերում: Այսօր հիտուսիվությունների ակադեմիան, Պետական համալսարանը, Բժշկական և այլ ինստիտուտներ, Հանրային գրադարանը և մանավանդ Պետական մատենադարանը, Թանգարանները, նրանց սիրտը լցվում էր

ԱՅԶԱՓԱՌ ԷԱՅՐԱՊԵՏԸ ՍԵՌՈՒՄ Է Տ. ԳՆԵԼ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԶԱԿԱՍԸ

հարուստ մշակութային կյանքը: Ո՞ր ճշմարիտ հայր, մանավանդ տարագիր պանդուխտ հայր, իրեն անհունորեն երջանիկ պիտի չզգա ի տես գիտական, ուսումնական և մշակութային բազմաթիվ այն հաստատությունների և նրանց մեջ ուղեւորող ստեղծագործող մեղավաջան աշխատանքի և այն վիթխարի

խանդավառ զգացումներով և պայծառ լավատեսությամբ դեպի մեր սոցիալիզմի գիտություն, գեղարվեստի և մշակութային ապագան: Պատգամավորներն ու հյուրերը ներկա եղան նաև օպերային և թատերական ներկայացումների, զանազան համերգների և ապրիլյան գեղարվեստական խոր հաճույք՝

լավագույնս գնահատելով իրենց տեսածներն ու լսածները:

Պատգամավորներն ու հյուրերը զանազան առիթներով սիրալիր հանդիպումներ ունեցան Հայրենիքի անվանի գիտնականների և արվեստագետների ու գրողների հետ: Այս հանդիպումները նույնպես երջանկությամբ են համակում նրանց հոգիները:

Հարգարժան պատգամավորները, հյուրերն ու ուխտավորները ներկա եղան Մայր Աթոռում կատարված բոլոր եկեղեցական ու հորեկյանական արարողություններին, բարձր գոհունակությամբ ականատես եղան և հաստատեցին Մայր Աթոռում ձեռք բերված նվաճումները շինարարական, վարչական-կազմակերպչական, հոգևոր և բարոյական ասպարեզներում Նորին Վեհափառության հոգեռանդ ջանասիրության, մշտաբթուն հսկողության շնորհիվ: Բոլորն էլ այցելեցին Հոգևոր Ծննդարան, ներկա եղան հանդեսներին, դասավանդություններին, ծանոթացան դասախոսական վազմի և ուսանողության հետ, դիտեցին ննջարանները, ճաշարանը, հանգամանորեն հետաքրքրվեցին Ծննդարանի ուսանողական և դաստիարակչական կյանքով, նրանց վարքով և կենցաղով: Ս. էջմիածնի Հոգևոր Ծննդարանը պատվարժան պատգամավորների, հյուրերի և ուխտավորների վրա թողել է լավագույն տպավորություններ և այնտեղ տարված աշխատանքը արժանացել է բոլորի գնահատանքին և քաջալերության:

Պատգամավորներն ու հյուրերը ծանոթացան նաև Մայր Աթոռի միաբաններին և նրանց կյանքին: Բոլորն էլ միահամուռ հաստատեցին նրանց եռանդուն աշխատասիրությունը, հավատարմությունն ու անձնվիրությունը Հանուն Մայր Աթոռի վերաշինության և Հայաստանյայց Եկեղեցու հաստատության:

Պատգամավորների և հյուրերի ամենալավագույն տպավորությունների և հույզերի բուն ակունքներն հանդիսացան Մայր Տաճարը իր Իջման Ս. և աստվածակառույց Սեղանով և Ամենայն Հայոց աստվածարյալ Հայրապետը՝ Իր վեհ հոգով և ազգնավեր գործունեությամբ, Իր եկեղեցաշեն, շինարարական, վարչական տաղանդով, Իր անձի վեհափառ հմայքով, Իր լայնասիրտ հյուրընկալությամբ, գուրգուրալից և ազնվական ժպիտով...:

Նորին Վեհափառության ծննդյան հիսնամյա և գահակալության երրորդ տարեդարձի հոբելյանական տոնակատարությունները անցան խանդավառ և սրտառույզ իրադրությանց մեջ:

Վեհափառ Հայրապետի հոբելյանը պատմական խոշոր իրադարձություն է մեր ազգային և եկեղեցական կյանքում:

Բովանդակ հայ ժողովրդի սրտագին մաղթանքն այն է, որ երկար, երկար տարիներ, Վեհափառ հոբելյարի սուրբ ձեռքերում, միշտ ծաղկած մնա ռազմազան իշխանութեան մերոյ Հայրապետին:

